

Nr 1165

Av herr **Bergqvist m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 78, med förslag till lag om vissa sanktioner mot Rhodesia m. m.

Sverige har i många avseenden varit ett föredöme när det gäller sanktioner mot den olagliga minoritetsregeringen i Rhodesia. På ett mycket tidigt stadium beslöt Kungl. Maj:t att dra in det svenska konsulatet i Salisbury. I samband därmed deklarerades entydigt att det från svensk sida aldrig kunde bli fråga om att erkänna minoritetsregimen i Rhodesia. Utan att vara förpliktad därtill hörsammade Sverige omedelbart den resolution som Förenta Nationernas säkerhetsråd utfärdade den 20 november 1965, i vilken alla stater rekommenderades att göra sitt yttersta för att bryta alla ekonomiska förbindelser med Rhodesia. Sverige avbröt därvid varuutbytet med Rhodesia med stöd av existerande införsel- och utförsselförfattningar.

Med anledning av säkerhetsrådets resolution den 16 december 1966, som innehöll för FN:s medlemsstater bindande beslut om ekonomiska sanktioner, uppdrog Kungl. Maj:t åt FN-lagkommittén att utreda frågan om särskild lagstiftning av provisorisk karaktär för att göra det möjligt för Sverige att till alla delar uppfylla sina förpliktelser enligt denna resolution.

Efter det att kommittén i mars 1968 överlämnat en promemoria med förslag till lag om genomförande av vissa sanktioner mot Rhodesia antog säkerhetsrådet den 29 maj 1968 en ny resolution, innehållande beslut om ytterligare sanktioner mot Rhodesia. I denna resolution ålägges medlemsstaterna bland annat att hindra varje verksamhet av egna medborgare eller inom eget territorium som främjar eller är ägnad att främja export av alla slags varor från Rhodesia. Vidare skall medlemsstat hindra försäljning eller leverans av alla slags varor från egna medborgare eller från eget territorium till fysisk eller juridisk person i Rhodesia eller till annan fysisk eller juridisk person, om varorna skall användas i affärsverksamhet som idkas i eller drivs från Rhodesia. Medlemsstat är också skyldig att hindra verksamhet av egna medborgare eller inom eget territorium, vilken främjar eller är ägnad att främja sådan försäljning eller leverans. Vissa undantag görs för läkemedel m. m.

Förutom bindande sanktioner innehåller resolutionen av den 29 maj 1968 även en anmodan till medlemsstaterna att vidta alla ytterligare åtgärder, som är möjliga enligt artikel 41 i FN-stadgan för att komma till rätta med situationen i Rhodesia.

Artikel 41 i FN-stadgan anger de sanktioner av icke-militär art som säkerhetsrådet kan besluta eller rekommendera. Som framhålles i Kungl. Maj:ts proposition nr 78/1969 är artikelns uppräknning av åtgärder som kan komma i fråga »inte uttömmande utan får ses som en exemplifiering. Alla slags sanktioner, som inte innefattar bruk av vapenmakt, faller under artikeln».

Departementschefen framhåller också »att inget hindrar en medlemsstat att i sin interna lagstiftning gå längre än vad resolutionerna kräver».

Det är mot denna bakgrund lämpligt att Sverige även i fortsättningen står i främsta ledet när det gäller sanktioner mot Rhodesia. För närvarande är det allvarligaste problemet för Rhodesia-bojkotten att vissa länder med berätt mod bryter mot FN-stadgan genom att framhärda i att bedriva handel med den illegala regimen och genom att ge regimen aktivt stöd.

Det finns därför anledning att komplettera den i propositionen föreslagna lagstiftningen genom att införa bestämmelser av följande innebörd: När det gäller försäljning eller leverans till land som bryter mot Förenta Nationernas Rhodesia-sanktioner äger regeringen rätt att förordna om förbud i de fall då godset avses användas till ändamål eller projekt, vilka kan bedömas få effekter som direkt eller indirekt förbättrar Rhodesias ekonomi eller militära situation.

Vidare är det angeläget att regeringen ges ökade möjligheter att förhindra svensk investering i land som bryter mot FN-bojkotten mot Rhodesia.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t uttalar sig för en utvidgning av sanktionerna mot Rhodesia i enlighet med vad som föreslagits i motionen.

Stockholm den 22 april 1969

Jan Bergqvist (s)

Evert Svensson (s)
i Kungälv

Oskar Lindkvist (s)

Birgitta Dahl (s)
